

# ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

---

• FOR RELIGION OG KULTUR •



77. ÅRGANG

---

11. SEPTEMBER 1965

A V I N N H O L D E T :  
VALGET OG VI - KONSILETS FJERDE SESJON - BISKOP  
GRANS TALE PÅ UNGDOMSKONFERANSEN - BLIKK PÅ  
TIDEN - KIRKENS DIPLOMATER - VIETNAMINNSAMLING

NR  
17

NESTE NUMMER UTKOMMER 25. SEPTEMBER 1965

# AV KIRKENS LIV

Uken 12.—18. sept.

14. SØNDAG EFTER PINSE

*Epistel:* Gal. 5, 16—24.

*Evangelium:* Matt. 6, 24—33.

Dagens tekst kan være nyttig å ta opp til nærmere ettertanke for oss nåtidsmennesker. Kristi ord er like aktuelle i dag som i den tid da han uttalte dem til sine disipler. Ja, kanskje ennå mer i dag med en stadig stigende materialistisk innstilling. Noen vil kanskje protestere og si at det er for lett vint — man *må* jo tenke på fremtiden, og de økonomiske bekymringene blir større og større. Den daglige omsorg er både nødvendig og vår plikt, men faren ligger i at pengejaget og den sosiale ærgjerrighet blir vår gud — vår Mammon. Og ingen kan tjene to herrer. Som Guds barn kan vi tillitsfullt stole på vår himmelske Far, for «han vet at vi trenger alle disse ting», og skulle ikke Han som sørger for himmelens fugler og markens blomster også sørge for oss, vi lite troende?

MANDAG og FREDAG er *ferialdager* denne uke.

TIRSDAG: *Korsets opphøyelse.* Korsmesse om høsten som denne festen gjerne kalles, virker nesten malplisert liturgisk sett. Men den skal minne oss om at Kirken alltid skal leve i Påskemysteriet og fortsette å frelse verden ved Kristi lidelse og død.

Det er også vigselfesten for basilikaen bygget ved Den Hellige Grav i år 335.

ONSDAG: *Marias syv smerter.* Denne festen ble særlig utbredt av Servitterordenen og feires i dag, dagen etter Korsets opphøyelse. Før ble den feiret fredag etter pasjonssøndag. Ved korsets fot gjennomgikk Maria vel den største lidelse en mor kan oppleve — der ble hun også menneskehetens Mor, og i henne finner Kirken sin tilflukt.

TORS DAG: *Kornelius og Kyprian,* pave og biskop, martyrer. Den første gjenoppviste Kirken av ruinene under store kristendomsforfølgelser og døde som martyr etter å ha blitt landsforvist († 253).

LØRDAG: *Josef av Cupertino,* prest i Fransiskanerordenen († 1663).

Uken 19.—25. sept.

15. SØNDAG EFTER PINSE

*Epistel:* Gal. 5, 25—26, 6, 1—10.

*Evangelium:* Luk. 7, 11—16.

Dagens epistel fortsetter der vi slapp forrige søndag i Paulus' brev til galaterne. Vi lærte hva som var Åndens frukter — nå gjelder det å sette det ut i livet i neste-kjærlighetens tjeneste. Apostelen tar også et ømfintlig emne opp til behandling — nemlig den kristne irettesettelse. Er det ikke ofte lettere å gi en billig kompliment enn å si fra at ikke alt er som det burde være? Det krever takt, selvforømmelse og megen kjærlighet. Men burde vi ikke være takknemlige over å bli vist til rette selv om det svir litt i øyeblikket? Og er ikke dette ett av de sikreste kjennetegn på et *virkelig* vennskap og det kristne fellesskap? — «Bær hverandres byrder og oppfyll på den måte Kristi lov...»

Lukas er den eneste av evangelistene som forteller om Jesus som oppvekker enkens sønn i Nain, og fortellingen er kanskje den mest betagende vi finner blant Jesu mirakler. Det er første gang vi hører betegnelsen «Herren» om Kristus — den var ellers forbeholdt Gud.

MANDAG: *Ferialdag.*

TIRSDAG: *Matteus,* apostel og evangelist, trenger ingen nærmere presentasjon. I evangeliet møter vi ham som tollereren som i blind lydighet svarer ja til Kristus og følger ham. I sitt evangelium står han frem som talsmann for Jesus, Davids sønn, Israels lovede Messias. Heller ingen av de andre synoptikerne har så fylldige referat av Jesus taler.

ONSDAG, FREDAG og LØRDAG er *Imbredagene om høsten* som feires i uken etter Korsmesse den 14. sept. Ved siden av å være bots- og fastedager, skal de også være en høsttakkefest for grøden som er kommet vel i hus. Endelig er imbredagene i vår katolske liturgi et minne om jødernes løvhyttefest — en takk til Gud som hadde frelst dem ut av Egypt.

TORS DAG: *Linus,* pave og martyr, nevner vi også i messens canon. Han var samtidig med Peter og en av dennes mest trofaste medarbeidere. Ble hans efterfølger og led martyrdøden omkring år 39.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høymesse
OSLO: <i>St. Olavs kirke,</i> Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	7.00 9.00 9.45 og 19.00	11.00
<i>St. Hallvard kirke,</i> Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	11.00 —
<i>St. Dominikus kirke,</i> Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.00 11.30	10.00 —
<i>Vår Frue Villas kapell,</i> Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
<i>Grefsen kapell,</i> Glads vei 23, tlf. 212355	9.30	—
<i>Lunden kapell,</i> Trondheimsveien 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke,</i> Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	11.00
BERGEN: <i>St. Pauls kirke,</i> Christies gt. 16, tlf. 15 410	8.00 9.00	11.00 —
<i>Vår Frue kirke,</i> Helleveien, tlf. 56 245	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke,</i> Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke,</i> Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke,</i> Kristian V's pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> Torvgt. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke,</i> Haralds gt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresia kirke,</i> Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke,</i> Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet,</i> Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke,</i> Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell,</i> Ryggeveien 24, tlf. 3388	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke,</i> Sverres gt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
SARPSBORG: <i>St. Olavs kapell</i> (1. og 3. søndag) O Haraldssongt. 49, tlf. 53 765	17.30	—
STABEKK: <i>Maria kirke,</i> Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30	10.45
STAVANGER: <i>St. Svitthun kirke,</i> Dronningensgt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke,</i> Sandefjordgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke,</i> Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.45 19.00	11.00 —
<i>St. Elisabeth hospital,</i> 11a, tlf. 21 671	6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> Flintegt. 5, tlf. 2779	8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eysteins sykehjem,</i> Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke,</i> Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke,</i> Norgesund, tlf. 7558	8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke,</i> Storgt. 94. Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15	10.30
<i>St. Elisabeth hospital,</i> Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: <i>St. Eystein kirke,</i> Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke,</i> Salsgt. 52, tlf. 1447 (1. VII—31.VIII)	19.00 8.00	10.30 10.30)
(St. Elisabeth Institutt, tlf. 1392)		
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke,</i> Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

# ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Hallvard Rieber-Mohn (ansvarshavende) og Åge Rønning.

Redaksjonens adresse: Neberggaten 15, Oslo 3.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo.

Kontortid: 9—16. Lørdag: 9—14. - Tlf. 42 31 70.

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 20 pr. år - Kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 153 21.

## VALGET OG VI

Det fortelles — vel ikke med krav på ufeilbar sannhet! — om ett av de første frie valg i Italia etter siste krig: På Sicilia, hvor velgernes forhold til lesekonsten ofte er mer enn vagt, hadde de to store partiene — kristeligdemokratene og kommunistene — valgt hvert sitt tegn på stemmesedlene, i stedet for tekst. Democrazia Cristiana satte sitt litt komplisert tegnede partimerke, et våpenskjold med et rødt kors i. Kommunistene prydet sine stemmesedler med en enkel tegning av opprørsgeneralen Garibaldi skjeggete åsyn.

Utfallet på valgdagen ble skuffende for kristeligdemokratene. I et så tilbakeleggende og forsømt strøk av Europa er ikke det merkelig. Men det påstås at de kommunistiske listebærerne «hjalp på» ved å kapre staute, men enfoldige katolikker ved inngangen til valglokalet, holde frem sin Garibaldi og hviske: «Stem på den hellige Josef!»

Vi er ikke utsatt — ennsi mottagelige — for så enkle kunstgrep når vi selv, om noen dager, beveger oss til urnene for å velge det nye Storting. Og leseren tar selvfølgelig feil, dersom han forventer at vi på denne plass skal antyde, om aldri så indirekte, hva vi selv synes katolikker i Norge «bør» gjøre på den dagen. Det er et sikkert tegn på balansen og sunnheten både i det norske



Den 13. september — ikke et valg mellom Peppone og Don Camillo.

demokratiet og i vårt vesle religiøse mindretall, at de få katolske stemmene her i landet visst fordeler seg svært likelig rundt omkring. Kirken har *frihet* — en frihet som ingen norsk instans truer. Etter en valgkamp som ikke manglet arrighet, kan vi kanskje på valgdagen minnes, med særlig takknemlighet og forpliktelse, de gode og menneskeverdige kår vårt samfunn gir oss, når det gjelder fri religionsutøvelse. Og våre nordiske katolske biskoper, som hittil snarere har virket i konsil-kommisjoner og sekretariater enn talt i konsilets aula, har unektelig et viktig vitnesbyrd å frembringe, når religionsfriheten nå skal opp til debatt i Peterskirken. Vi kan ikke, som katolikker, fordre og nyte godt av toleranse i Skandinavia, og godta at den underbindes og nektes i land hvor den katolske kirke i høy grad *blir* hørt i slike spørsmål.

Valgene i Norge er ikke et valg mellom Don Camillo og Peppone. Ingen dramatiske trusler mot kristendom og demokrati tvinger våre biskoper ut i de drastiske og alltid betenkelige paroler om å «stemme rett». Som andre nordmenn kan vi heldigvis stemme ut fra politisk grunnsyn og interesser, uten at vår tro opptrer som en tvingende faktor i «det timelige regimente». Det er en stor fordel — ja i en verden som vår et sjeldent privilegium — både for det politiske liv og for Kirken. Geistlig partitagen har i andre land enn våre noen ganger vært den bitre nødløsning. Og kristelige partidannelser har både her og der — også i store kulturland som står oss nær — vært tilsynelatende uunngåelige. Ikke minst i de farlige og ubalanserte årene etter siste krig var det kristelige demokratiet den eneste tenkelige politiske stabilisering for store masser. Politikken er nå engang «det muliges kunst».

I flere av disse landene har jo også det politiske livet, i motsetning til hos oss, lenge pendlet farlig frem og tilbake mellom tradisjonell u-demokratisk klerikalisme og rabiat kirkefiendtlighet. Det var nyttig, ja kanskje *nødvendig*, å vise verden dette nye og viktige eksperiment: Kristne partier med en pålitelig demokratisk og sosial målsetning, utmyntet i et faktisk regjeringsansvar.

Personlig huser vi imidlertid ringe tvil om at utviklingen *bort* fra en angivelig, halv- eller hel-monopolisert «kristelig politikk» er det ønskelige. Klumpdannelsen er oftest egentlig en forsvarsreaksjon og et underskuddssymptom. Det er den «lette» løsningen å samle i fast avgrensede kadrer det som etter sitt vesen skulle være et krevende nærvær, en inspirasjon, et salt. Helst i *alle* partiene, som en godartet kristen «infiltrasjon» av redelighet, god vilje, kompetanse og menneskelig kvalitet.

Og ikke minst: *Engasjement*.

Kirken har nemlig — også hos oss — et politisk direktiv til sine troende. Det er meget enkelt: *Stem!* Bruk stemmeretten. Som kristne skulle vi være sosialt åpne og impliserte *ansvarsmennesker* — også de av oss som knapt føler oss kallet til politisk aktivitet, eller som avgjort bør avstå fra det, fordi vi i Kirkens direkte tjeneste som prest og søstre bør sky partistemplett med omhu.

HRM.

I neste nummer:

KIRKEN OG DE MODERNE VÅPEN

**T**ridentinerkonsilet strakk seg ut over atten år (1545—1563), Vatikan I ble aldri avsluttet. Skal Det annet Vatikankonsil bli det første kirkemøte i moderne tid som blir avrundet og fullendt innenfor et kortere tidsrum og uten uforutsette avbrytelser? Om dette skjer, fortjener våre biskoper ros fordi de da har vist seg å være mer effektive enn sine forgjengere, til tross for en minst like vanskelig verdenssituasjon.

Men la oss ikke selge skinnen før bjørnen er skutt. Så nær forestående den fjerde sesjon enn er, er den ikke begynt ennå. Og selv om det gjentatte ganger fra høyeste hold er blitt sagt at det dreier seg om den siste sesjon, kan meget skje som fører til en omvurdering. Sikkert er det at biskopene er gått ganske trett av å måtte være så lenge av gangen borte fra sin hjord. Sikkert er det også, at konsilet er en stor økonomisk belastning. Men til gjengjeld er saklisten såpass innholdsrik, at man spør seg selv om konsilet virkelig blir i stand til å sluttbehandle og votere elleve dokumenter på én eneste høst, når tre sesjoner hittil bare har klart å bli ferdige med fem. Derfor har ledelsen også klokkelig avholdt seg fra å presisere når sesjonen skal avsluttes: den tar til den 14. september, men ingen kjenner ennå dagen for konsilets oppløsning.

**E**nhver saklig analyse av hvor vi står i dag bør ta sitt utgangspunkt i den nevnte sakliste. Den ser imponerende ut.

Fem tekster er alt kommet meget langt i retning av en endelig votering. De er blitt debattert, det er blitt stemt over dem: et flertall av biskoper har sagt «ja» uten forbehold til dem, få har sagt «nei», et mer eller mindre betydelig antall konsilfedre har sagt prinsipielt «ja», men tatt skriftlig forbehold som så enkeltvis er blitt behandlet av de respektive konsilkommisjoner. Og nu gjelder det å vite om kirkemøtet i sin helhet følger kommisjonens anvisninger. Bare denne siste runde blir av varig betydning, og må dessuten ha pavens offisielle godkjennelse, som så umiddelbart fører til den endelige promulgering.

Av disse fem tekster har fire først og fremst betydning innad, men dermed også den aller største vekt for kirkens liv i fremtiden: de handler om: a) biskopenes hyrdetjeneste og deres administrative forpliktelser, b) klosterlivet, c) prestenes utdanning og d) prinsippene for en kristen oppdragelse. Med særlig interesse ser man frem til en fornyelse av prestenes utdanning i en verden som har forandret seg meget siden Tridentinerkonsilet, det kirkemøte som ga den hittil største tilskyndelse og veiledning til presteutlæringen.

Den femte tekst som, etter planen står foran den avsluttende runde, har allerede vakt stor oppsikt i vide kretser utenfor den katolske kirke. Den bærer titlen: Om Kirkens forhold til de ikke-kristne religioner. Den begynte som et kapittel av utkastet om økumenismen, og gjaldt da utelukkende jødene. Senere, uten dermed å bli tatt ut av hendene på kardinal Bea's økumeniske sekretariat, er den blitt utvidet til også å gjelde de andre ikke-kristne religioner. Teksten har ikke desto mindre vakt stor opphisselse i den arabiske verden, som hårdnakket påstår at den har politisk karakter til fordel for staten Israel, og et ganske usedvanlig press er blitt lagt på pavens statssekretær (dvs. utenriksminister) fra araberlandenes side. Imidlertid har teksten oppnådd et meget stort flertall ved forstegangsvotering, og man er spent på å se hvilken behandling Bea's sekretariat har gitt de innleverte endringsforslag som tildels sikkert går inn for betydningsfulle forandringer.

To utkast befinner seg for øyeblikket på den i alminnelighet meget rolige etappe mellom den offentlige diskusjon

KONSILET:

# FJERDE

AV PATER ALBERT

og de siste bearbeidelser av teksten. De er blitt debattert og diskusjonen er avsluttet, men de nådde ikke siste gang til noen votering. Det vil vise seg på neste sesjon om de samler noe flertall, om de kaller på mange forbehold, og det er først når disse eventuelle forbehold er blitt siktet, at utkastene vil fremtre i sin endelige skikkelse. Det ene angår legmannsapostolatet, et begrep som har stått meget sentralt under hele konsilet under sin mest generelle aspekt, nemlig legmannens plass i Kirken. Men utkastet byr neppe på noen overraskelser, i og med at den dogmatiske konstitusjonen «Om Kirken» i sitt viktige kapittel 4 alt har trukket opp de prinsipielle linjer for samarbeidet mellom leg og geistlig. Det andre utkast som befinner seg på dette stadium, vil sannsynligvis heller ikke by på store overraskelser: det behandler den guddommelige åpenbaring. I sin tid var det, men i en helt annen form, prøvestenen for konsilets vilje på en teologisk å jour-føring: det første forslag, forfattet av romerske teologer, ble så sterkt kritisert at pave Johannes måtte gripe inn og utnevne et nytt arbeidsutvalg for å forbedre skjemaet. Utvalget, som besto av teologer og biskoper kjent for sine delvis motstridende anskuelser, har etter sigende nådd frem til et forslag som alle kan akseptere, noe som ikke nødvendigvis betyr et tannløst kompromisforslag. Emnet, som neppe vekker stor oppsikt utenfor teologenes krets, er av stor rekkevidde i samtalen mellom den katolske kirke og de kirkesamfunn som stammer fra reformasjonen: det dreier seg nemlig om kirkens forhold til bibelen og tradisjonen.

Endelig finner vi på saklisten fire dokumenter som ennå ikke er blitt ferdig debattert, to av dem fordi de opprinnelige utkast ble forkastet under siste sesjon (Kirkens misjonsvirksomhet, og Prestetjenesten), og de to andre fordi de er blitt omarbeidet så grundig at de vil bli diskutert på nytt.

## RELIGIONSFRIHET

Det er faktisk de to siste som offentlighetens oppmerksomhet i første omgang vil konsentrere seg om, for de gir sikkert anledning til delvis heftige debatter.

«Erklæringen om religionsfrihet» har vært ventet lenge. I likhet med teksten om jødene sorterer den under Sekretariatet for kristen enhet, uten dermed å ha fått plass i den endelige redaksjon av dekretet om økumenismen. Nu lever den sin egen eksistens. Det var alminnelig antatt at den ville bli promulgert mot slutten av tredje sesjon, og de som følger med i konsilets arbeid, vil huske hvilke heftige reaksjoner utsettelsen av voteringen vakte, ikke minst hos nord-amerikanske biskoper: aldri har stemningen vært så amper i Peterskirken som da det ble kunngjort at konsilets ledelse ga etter for mindretallets krav, stilt i reglementets navn, om å utsette avstemningen: tiden var for knapp, ble det sagt, til å studere en i stor utstrekning helt ny tekst. Om konsilets ledelse gjorde klokt i å holde så strengt på reglementets bokstav, om teksten dermed har kunnet bli enda bedre, det vil nettopp den fjerde sesjon vise. Og den vil vise det ganske snart, for presidiet måtte love at religionsfriheten ville bli debattert allerførst ved gjenopptagelsen av arbeidet. Man regner med at teksten

# SESJON

RAULIN O. P.



kommer opp fra 15. september og utover. At den har stor betydning for den katolske kirkes forhold til utenverdenen sier seg selv.

## «SKJEMA 13»

Brorparten av sesjonen blir imidlertid viet til det så ofte omtalte «Skjema 13» om kirken i dens forhold til den

moderne verden. Det hørte ikke med til de opprinnelige planer, men allerede under første sesjon ble det klart at de mest brennende emner som konsilet måtte ta stilling til, nettopp angikk kirkens forhold til den verden vi lever i. Her dreier det seg ikke om en *dogmatisk* konstitusjon, som tilfellet var med teksten om Kirken (De ecclesia), men om en *pastoral* konstitusjon. Skjema 13 er blitt omarbeidet flere ganger. Hvordan det ser ut etter det siste omredigeringsarbeid er fremdeles ukjent for offentligheten. Men så meget vet man, at utkastet, etter å ha beskrevet menneskets situasjon i den moderne verden, legger frem et personalistisk syn på mennesket, dvs. et syn hvor *menneskeverdet* står i sentrum, fordi mennesket er skapt i Guds bilde. Derefter følger generelle og så mer spesielle konsekvenser av dette fundamentale syn. Blant de konkrete problemer som blir tatt opp, finner man ekteskapet og familielivet, den menneskelige kulturs utvikling, en rettferdig fordeling av denne verdens goder, det internasjonale fellesskap og fredsproblemet. Alle disse emner ble allerede berørt i fjor høst, men de blir som sagt drøftet på nytt og vi kan vente en bredere debatt enn i fjor, i og med at fjerde sesjon har mange tekster å stemme over, men adskillig færre å debattere.

## USIKKERHETSMOMENT

Mange vil kanskje også spørre om en prognose er mulig, om man allerede nu er i stand til å forutsi hva som kommer til å skje. Svaret kan ikke være annet enn benektende. De krefter som står overfor hverandre, er de samme: der har ikke vært paveskifte siden sist, ingen ommøblering i konsilets eller kommisjonenes ledelse. Aktørene er altså velkjente og noen overraskelse kan man ikke vente i så måte. Men det som gjør at utviklingen på et konsil ikke lar seg forutse på samme måte som i et verdslig parlament, er den almene vilje, ikke til «seier», men til enstemmighet. Her ligger nemlig det store usikkerhetsmoment. Man vet godt nu hvor flertallet av konsilfedre står. Men det man *ikke* kan vite i forveien, er hvilken pris flertallet, og ikke minst paven i sin egenskap av voldgiftsmann, er villige til å betale for å komme frem til praktisk talt enstemmige beslutninger, slik som det har vært tilfellet med de fem tekster som allerede er promulgert. Meget tyder på at pave Paul legger større vekt på å samle alle biskoper omkring de tekster det gjelder, enn på å tilfredsstille en mer eller mindre flytende og udefinerbar verdensopinion. Det er for så vidt en sunn innstilling, når et kirkemøte er «samlet i Den hellige Ånd», for å vise troskap mot den overleverte sannhet, selv om det også må skje i dialog med en omskiftende verden. Mange mener ikke desto mindre at paven på slutten av siste sesjon har tøyet sin omsorg for mindretallet meget langt, og det er et spørsmål om de reaksjoner som han dermed vakte, har vist ham saken i et nytt lys. Derfor konsentrerer spenningen seg gjerne omkring de allersiste endringer som kan bli foretatt like før den høytidelige promulgering. Men la oss ikke glemme, at konsilets hovedarbeid og innsats består i å formulere de prinsipper som alt er blitt knesatt. Her burde resultatet være så godt som sikret.

Når så konsilet en gang er blitt avsluttet og biskopene er reist hjem, vil en ny og minst like viktig etappe begynne: konsilet skal settes i verk i en verdenskirke. Denne iverksettelse vil sikkert kreve et par slektledd, det har man tydelig sett etter Tridentinerkonsilet. Sant nok er kommunikasjonsmidlene noen helt andre i dag, men til gjengjeld har kirken vokset meget sterkt i omfang og i dag

(Forts. n. side)

# «SOLIDARISK MED ANDRE

BISKOP GRANS TALE PÅ UNGDOMS

Nå begynner «den store dialog» i det økumeniske arbeidet, sa biskop John W. Gran på et møte av katolske ungdomsledere på Hadeland i august. Og han la til: med dette mener jeg det som har skjedd på verdensplanet de siste par månedene: den offisielle opprettelse av en kommisjon med medlemmer av Kirkenes Verdensråd i Genève og den katolske kirke og den offisielle opprettelse av en kommisjon bestående av representanter fra det Lutherske verdensforbund og den katolske kirke.

Dette er realiteter som mer enn noe annet viser at den økumeniske bevegelse er ved å komme ut av sin første mysteriøse fase, preget som den har vært av famling og improvisasjon og individuelt initiativ. Nå forsøker man å realisere en virkelig tilnærming på institusjonel basis, sa han.

Biskopens økumeniske foredrag som ble en hovedbegivenhet på den ukelange ungdomskonferansen, tok sitt utgangspunkt i den fullstendig endrede situasjon for de kristne.

Der hvor det før gjaldt å vinne anderledestroende kristne over til ens egen leir, gjelder det nå å ta situasjonen opp til vurdering: hvor kan man best sette inn sine krefter? Gjør vi dette, ser vi følgende: verden omkring oss er iferd med å gli inn i et eksistensielt tomrom. Mange unge, særlig i byene, har ingen tro på en virkelighet utover den konkret sansbare. De har ikke noe håp om et liv etter døden, om et møte med kjærlighetens og lysets kilde, det godes belønning, ingen redsel for muligheten av å forspille sitt liv. På den annen side er det klart at de anderledes-troende, protestanter, anglikanere, metodister osv, har denne tro til felles med oss. De er døpt, altså er de, eller har de vært, forenet med Gud og er lemmer på Kristi legeme. De deler vår tro på de vesentlige sannheter som Kristi Guddom, Treenigheten, livet etter døden, den mulige fortapelse.

På bakgrunn av det ofte håpløse sinnenens tomrom som er oppstått omkring oss på grunn av vår sivilisasjons ensidige insistering på de empiriske sannheter, står de anderledes-troende frem som forbundsfeller, som Kristi venner og derfor også våre venner. Det er mennesker som liksom vi kjemper den daglige kamp for å holde sine hjerter upåvirket av de angrep de utsettes for i vår sanseinntryksmette tid. Vi ser og føler at det som binder oss kristne av ulike konfesjoner til hverandre er meget mer enn det som skiller.

Biskop Gran redegjorde for hvordan den økumeniske bevegelse har vokset frem og sa at man erkjenner mysteriet. Dette at den økumeniske bevegelse virkelig er et Guds mysterium hvor vi ikke får lov til å se mer enn en håndsbredd om gangen. Vi vet faktisk ikke hvor det bærer hen, men vi har likevel en følelse av trygghet. Selv om vi ikke vet det, så vet Gud det. Angsten vi kan føle gjelder ikke så meget retningen eller det

---

blir den hele tiden konfrontert med andre kristne kirkesamfunn, med ikke-kristne religioner og med en sterk ateistisk front. Selv om vi ikke ennå kan si noe sikkert om denne videre utvikling, er det viktig og fruktbart alt nå å betrakte den fjerde og siste sesjon ikke som et siste kapittel i en bok som snart skal lukkes igjen, men som den siste og avgjørende ansats før å jour-føringen settes inn for alvor i hele Kirkens legeme.

A. Raulin.



OM TRO  
OG  
ØKUMENIKK

*Biskop John W. Gran: «Komme hva som komme vil i samtalen, så vil vi holde fast på den gjensidige respekt og kjærlighet —.»*

som ligger foran oss, som en angst for å svikte Gud, vise oss uverdige og forspille det hele.

Partene er innstilt på dette: komme hva som komme vil i samtalen, så vil vi holde fast på den gjensidige respekt og kjærlighet, basert på vår enhet i Kristus. Vi vil aldri et øyeblikk trekke den annens ærlighet og redelighet i tvil.

Efter å ha omtalt det han betegnet som «den store dialog», sa biskopen bl. a.:

Dere som er her kan hver og en gjøre sitt for å virkelig gjøre målet, én synlig Kirke, ved å vise en dyp kristelig holdning i alt samvær med de anderledes-troende. Det betyr ikke at dere skal slappe av på overbevisningen om at den katolske kirke er Kristi sanne kirke. Men det betyr en større respekt for mysteriet: nemlig at Gud har tillatt at det skulle finnes mange andre kristne samfunn enn den katolske kirke og at Han har benyttet og fremdeles benytter disse kirkesamfunn for å gi nåde til menneskene.

Vi må innrette oss mer enn vi kanskje har gjort på å være Hans instrumenter. Dere bør for eks. alltid være rede til å svare på spørsmål om troen og om Kirken. Gi mennesker som spør tid og kjærlighet. Men ellers: ikke mas. Vær en god kristen og gi det gode eksempel. Føl dere solidariske med de anderledes-troende kristne, dere har jo nesten alt det vesentlige til felles.

Den sanne økumenisme er dypest sett en indre holdning: den helhjertede akseptasjon av det kristne medmenneske. Dette betyr ikke at man på samme måte aksepterer vedkommende kirkesamfunn uavkortet som guddommelig institusjon. Men det er en vesentlig nyanse i dag: før var vi tilbøyelige til å si at når ikke-katolikker var gode kristne, var det på tross av det

## ENFERANSEN

kirkesamfunn de tilhørte. Nå heller vi mer og mer til det syn at de ofte er gode kristne takket være det kirkesamfunn de tilhører.

Disse kirker har jo tross alt bragt ned gjennom tidene store og vesentlige elementer av den kristne arv og tradisjon. Vi erkjenner i dag at intet ville være vunnet dersom for eks. den evangeliske kirke i Norge skulle gå i oppløsning. Resultatet ville være et nifst tomrom, ikke en masseovergang til den katolske kirke. Avkristningen forskrekker oss fordi vi ikke øyner hvorledes det vil komme til å gå dersom prosessen fortsetter.

Biskop Gran satte så fingeren på en spesiell vanskelighet for katolikker. Vi vet at den katolske kirke er Kristi egen kirke. Hvorledes kan vi da, med hånden på hjertet, være økumenisk innstillet overfor andre trossamfunn? Vi skjønner etter hvert godt at vi kan være det, må være det overfor personer. Vi skjønner langt vanskeligere at vi, som kirke, og derfor også som enkeltmedlemmer av den katolske kirke, kan være slik innstilt overfor et ikke-katolsk kirkesamfunn som sådant. Jeg medgir fullt ut at denne vanskelighet er meget reell. Den har skapt en viss mistenksomhet overfor den katolske kirke i flere protestantiske kretser. De sier at vi er blitt økumeniske av taktiske grunner. Katolikkene kan ikke, ut fra sin tro, gå tilbake på et eneste av sine dogmer. Er det da ikke uærlig å gå til en dialog som om man var like partnere og som bare kan få heldig utfall dersom begge parter firer på noe vesentlig punkt?

Det er igrunnen ikke så rart at de andre skulle være fristet til å tenke slik, sa biskop Gran. Vi setter oss jo til forhandlingsbordet uten å ville fire en tomme på de formulerte trossannheter. Og dog: vi er ærlige. Vi stikker ingenting under bordet. Vi later ikke som om vi er villig til kompromiss der vi ikke er det. Den fortielsens teknikk som begynte å snike seg inn i den tidligere dialog har måttet vike etter at den ble forstått og forkastet. Taktikken ble stemplet med ordet «falsk irenisme — falsk fredsommelighet». Vi skal altså ikke i den økumeniske dialog åpnet synet for falske horisonter som siden må bortforklares.

Den dialogerende ikke-katolske part må kunne se oss inn i øynene og ikke finne ugjennomtrengelige forheng som skjuler de egentlige hensikter: nemlig å gjøre alle til katolikker. Det som skal til er en dyp beredvillighet til å erkjenne fullt ut alt av verdi i den annen parts tro, overbevisning og moralske retningslinjer. Det gjelder altså ikke bare personen, men innholdet av denne persons tro, dermed også den institusjon som har formidlet dette innhold. Vi er invitert til å godta alt av virkelig verdi, selv om det ikke er kledd eller formet i katolsk uttrykksmåte eller skrud. Det kan være, som i en folkekirke, selve folkelynnene som har tatt opp i seg en kristen valør, kledd av dens spesielle latinske form og gitt den sin egen, slik som med den protestantiske salmediktningen. Til dels har protestantene på denne måten fått bedre salmer enn vi. De gjorde videre store og vesentlige fremskritt i bibelforskningen på et tidspunkt da katolikkene knapt kunne tenke seg å gjøre den hellige tekst til gjenstand for vitenskapelig granskning og kritikk.

Vi må altså vise både sympati og interesse dersom vi skal være økumeniske. Det peker på en fare: vi kunne selv gå bort

(Forts. s. 279)



Hver dag rykker Vietnamkrigen oss nærmere gjennom radio og presse. Hver dag har vi lest og hørt om de umenneskelige voldshandlinger som følger i krigens fotspor. Bak ordet krig skjuler det seg en ufattelig sum av lidelser for sivilbefolkningen, for kvinner og barn både i Syd- og Nord-Vietnam.

Behovet for legehjelp og medisiner blir stadig større, og kan bare møtes gjennom en storstilt hjelpeaksjon utenfra.

Syd-Øst-Asia kan synes langt borte for mange, men den kristne brorskapstanke er hevet over alle landegrenser. Vi vil derfor rette en henstilling til det norske folk om å stille seg i neste-kjærlighetens tjeneste, uansett politisk oppfatning og vurdering av skyldsspørsmålet i Vietnam. Et praktisk utslag vil være å støtte den landsinnsamling til hjelp for krigsrammede i Syd- og Nord-Vietnam som nylig er startet.

For å sikre at pengene kommer frem til den krigsherjede befolkning på begge sider, er det oppnevnt et kontrollutvalg for Landsinnsamlingen til Vietnam som består av helsedirektør Karl Evang, redaktør Helge Seip, sekretær Reidulf Steen, konservator Reidar Revold og forlagssjef Tor Bjerkmann. Hjelpen vil bli formidlet gjennom den internasjonale Røde Kors Komité.

Penger kan sendes til postgironummer 500 262 eller til bankgironummer 900 262/163.

Undertegnet av ledere for følgende kirkesamfunn: Det norske baptistsamfunn, Frelsesarméen, Metodistsamfunnet, Pinsevenene, Den katolske kirke i Norge, Statskirken.

## KATOLSK ORIENTERING

gjenopptok sine forelesninger i katolsk troselære for ikke-katolikker denne uke. En kan ennå melde seg til kurset, som finner sted *onsdag kl. 18* og *fredag kl. 20* i Neuberggaten 15, Oslo.

# BLIKK på TIDEN



## SVOVEL OG KRUTT

■ «Kirkens Verden» er et fornemt og vel-illustrert fellesnordisk tidsskrift for kirke og religion, som utkommer på Munksgaards Forlag i København, men har en redaksjonskomité og en medarbeiderstab som er både «tver-skandinavisk» og «tver-kirkelig» — hvilket ikke har noe som helst med «tverhet» å gjøre — tvert om!

I siste nr. (7, 1965) bringer tidsskriftet blant annet en morsom og opplysende artikkel av Elith Olesen, om indremisjonen i dansk litteratur («Fra Svovlpølen til Perleporten»). Det er et stort tema — så fengslende, at en ville ønske en tilsvarende norsk analyse.

Forfatteren skiller mellom tre faser: Angrepene på en grovt karikert svovel-predikant-type, psykologiserende bekymring for de sinn — navnlig barns — som formes i et strengt indremisjonsmiljø, og endelig en våknende sympatisk forståelse — tildels hos de betydeligere av forfatterne — for livsalvoret og verdiene på dette utskrekne hold.



«Svovelpredikanten» - ifølge Elith Olesens artikkel.

De to første faser kjenner vi jo også i Norge, like fra Alexander Kielland til Camilla Carlson og Odd Solumsmoen. Men den tredje fasen lar vente på seg — miljøets egne forfattere skaper ikke hos oss litteratur av blivende kunstnerisk verd, og de overbevisende menneske- og miljøskildrere i norsk litteratur streifer, så vidt vi kan se, aldri «det indremisjonske» uten å falle i den aggressivt ensidige og urettferdige sjablong. Denslags fingerkunstner ligger altså, skal vi tro Elith Olesen, allerede to menneskealdre tilbake i Danmark:

«Den skønlitterære behandling av Indre Mission i årtierne omkring århundredskiftet er helt præget af denne voldsomme forudindtagethed. Det er hårdt mod hårdt, idet skribenterne advarer og skræmmer med brug af virkemidler, som ikke står tilbage for dem, missionen selv anvendte i de tider. Da denne hetz stilledes af, samlede interessen sig mere om de psykologiske virkninger af den ensidige omvendelsesforkyndelse, men først fra slutningen af 20'erne sker en bemærkelsesværdig ændring i retning af forsøg på en mere objektiv og virkelighedsbetonet skildring af det indremissionske milieu, — for litteraturen en ubetinget gevinst, mindre måske for Indre Mission, idet denne udvikling afspejler en tilsvarende kirkehistorisk, Indre Missions omdannelse fra kampfront til kirkeligt milieu.

Det er ganske tankevækkende at iagttage, at man med alle midler ivrede mod «svovelpredikanten», mens han fandtes — og han fandtes jo virkelig, om end ikke i den skikkelse, litteraturen gav ham — men til gengæld savnede ham, da han tav. Som ungt menneske i 20'erne overværedes Martin A. Hansen et kristeligt ungdomsstævne: «Af prækenen husker jeg kun, at den var livfuld og god og beskrev kække idealer, der var lige noget for mig. Prædikanten var berømt, men ikke af typen fra romanerne. Jeg har kun én gang hørt en gammel missionsk tordner, gid man

kunne høre ham en gang til, i ham var der sind. Nu var han gammeldags og afsat, for nu skulle der snildere og mildere talere til» («Påsketur», Midsommerkrans, 1956).

«Typen fra romanerne» er et lykkelig uttrykk. Det bebrejdes jævnlige og med fuld ret den missionske litteratur, at den arbejder med unuancerede typer. Den samme bebrejdelse kan med samme ret stiles til de forfattere, der i de første årtier tog Indre Mission under behandling, og hvis navne er optaget i litteraturhistorien. Sådanne ideligt tilbagevendende typer er svovelpredikanten, den erotisk kompleksfyldte missionstalsmand, den hjerteløse børneopdrager og den homoseksuelle ungdomsarbejder. Ingen bevægelse i dansk åndsliv er blevet bagtalt og skændet i litteraturen som Indre Mission.»

Elith Olesen får ellers med mange interessante trekk av denne rasende debatt om indremisjonstypen. Debatten er ofte hatsk og gravalvorlig, men foregikk jo ikke i Danmark dersom den var helt uten smil — eller bitende vidd. Om århundreskiftets store danske indremisjonshøvding Vilhelm Beck, en av de største folketalere landet har fostret, skrev en spottende motstander disse verselinjer:

«Gud fri mig for de evige pauluner  
I tænker jer, hvor vi skal mødes alle  
i himmelsk flovhed som en flok kapuner.  
Mig ville helved volde mindre skræk,  
vidste jeg ej, jeg mødte der en bunke  
Indremission og forrest Vilh. Beck».

Det lo visst Vilhelm Beck selv av!

## LITTERATEN OG RELIGIONSUNDERVISNINGEN

■ Interesse for kristendom og teologiske problemstillinger — ut over deres blotte og bare kamp- og sensasjons-verdi — er heller sjelden vare i «Dagbladet». Avisen har riktignok en solid og saklig anmelder av teologisk litteratur i professor Arvid S. Kapelrud, men han holder seg, tross en lettlest form, strengt til sine vitenskapelige sirkler. Og leilighetsvis «anmelder» pastor Sverre Riisøen norsk kirkeliv med et temperament på høyde med Odd Eidems teateranmeldelser i «Verdens Gang». Men det er til gjengjeld en genre som unektelig kler teatret bedre enn kirken, og vel bare er velkomment brensel til midt-dagsavisens velkjente og aldri sluknende ild under «kirkestriden».

Men så er der litteratur-medarbeideren dr. Philip Houm. Hans interesse for teologi og kirkeliv er utvilsom, hans lesning på området utstrakt, om merkbart ensidig, og hans siktepunkt markert. Oppfatter vi ham ikke helt forkjært, ser han det som en kulturell og menneskelig tragedie at norsk kristendom — i hans øyne — er svinebundet i en foreldet teologi og et uholdbart skriftsyn, og derved understår de «egentlige» verdier kristendommen kunne og burde gi moderne mennesker. Gjennom flere artikler og debattinnlegg (blant annet her i «St. Olav», jfr. nr. 21, 1963) fra dr. Houms hånd skimter man konturene av en noe løs amatør-teologi, kraftig «av-mytologisert», og udogmatisk innsiktet på å imøtekomme et religiøst behov i samtidens mennesker. Til høsten utgir han en mer samlet fremstilling av disse tanker i bokform — en begivenhet som det da blir anledning å komme tilbake til, blant annet i Katolsk Forum.

I en kronikk («Kristendomsundervisning på en annen klode» — «Dagbladet» 18. august) får man visst en forsmak på noe av det han har på hjertet. Han refererer endel danske skolebøker innenfor religionsfaget (han har tidligere behandlet svenske), og setter dem i en lite smigrende kontrast til norsk undervisningsmateriale på området.

Der er sikkert ett og annet å si på kvaliteten — den pedagogiske og den vitenskapelige — i adskillig av den religionsundervisning som meddeles barna i skolen. Men dr. Houm overser at der fra kirkelig hold vitterlig arbeides energisk og kompetent med en fornyelse av religionsfaget. Der er således ingen



grunn til å fortie hva IKO (Institutt for Kristen Oppseding) har prestert på området.

Utgangspunktet er også ellers ubekvemt for en virkelig saklig kritikk. Gjennom adskillige treffende innvendinger mot undervisningens opplegg aner man hos Houm en sviktende forståelse av kristendommen som *mysterie*-religion, bygget på den uforbeholdne antagelsen, i tro og overbevisning, av klart overnaturlige fakta: Jesu guddom, Jesu makt over naturen, Jesu oppstandelse, Jesu faktiske nærvær ikke bare som «impuls», eller som «inspirasjon», men som makt og kraft i den enkelte troende og i de troendes samfunn.

Den kristne skoles oppgave er prinsipielt *ikke*, som han synes å mene, å innpasse og tilpasse den religiøse arv i den alminnelige kunnskapsmasse, så friksjonsfritt som mulig. Det er tvert om å stille hele den øvrige kunnskapsmasse inn under lyset fra det åpenbarte kristne mysterium, som dens ytterste og egentlige fullendelse og forklaring. Teoretisk er også den norske skole fremdeles en skole skapt av dømte kristne som ønsker sine dømte barn utdannet på troens grunn.

Religionsundervisningens utvanning i retning av enslags «kristelig kulturhistorie» er bare ett av mange tegn på at denne teori forlengst søkes endret til en mer og mer død bokstav.

En må selvfølgelig, som dr. Houm, ha lov til å nærme seg dette som et rent *kultur*-problem. Men så må en til gjengjeld ikke overraskes over at kristne mennesker nødvendigvis plasserer det i et helt annet perspektiv, og om nødvendig — på sine egne og sine barns vegne, — en dag tar det resolutt ut av statsskolens hender og løser det ut fra *troens* forutsetninger. Vitenskapelig holdbar bibelkritikk er ganske visst både ønskelig og nødvendig — også innarbeidet i religionsundervisningen og pedagogisk tilpasset skolens alderstrinn. Her fremmer dr. Houm et *redelighetskrav* som kirken skal vokte seg for å ta for lett vint. Til gjengjeld er denne forskning *ikke* den siste normerende instans i kristentroen, og følgelig heller ikke i en religionsundervisning som er prinsipielt kateketisk, ikke bare informerende, i sin målsetning. Philip Houms påkallelse av «ledende teologer» i denne sak er en forenkling. Han velger *sine* faglige autoriteter. Det er mildt sagt at der finnes andre.

#### FORSKERENS JA

■ En av dem har verdensry, og nevnes — sammen med Sigmund Mowinckel — internasjonalt som en av de virkelige betydelige norske bibelforskere i vår tid: Professor Nils Alstrup Dahl. Harvard-universitetet i USA har forlengst oppdaget ham og kaller ham til en lærestol — det er et følelig tap for norsk forskning og kirkeliv, men kanskje en vinning i et større perspektiv, så verdensomfattende og interkonfesjonell som bibelforskningen etter hvert er blitt. «Morgenposten»s Peer (redaktør Per Voksø) hadde nylig (21. august) et særdeles velskrevet intervju med professoren på fallrepet. Om det hjemlige teologiske miljø sier Dahl:

«Vi er nok for fastlåst i gamle problemstillinger. Det kan være bra med en viss stabilitet, men vi er gått for langt. I Amerika har de lutherske kirker oppdaget at de ikke kan leve videre på gamle problemstillinger. Der er en dialog i gang, som det er fristende å ta del i. Her hjemme blir det ennå gjerne med merkelapper som liberal og konservativ teolog, og det passer ikke lenger.

— Hvilken merkelapp vil De selv ha?

— Kall meg en formidlingsteolog, men ellers tror jeg ikke på merkelapper.»

Intervjueren gyver friskt løs på bibelsynet — og får et sindig svar:

«— Er Bibelen menneskelige beretninger eller er det som står der inspirert av Gud?

— Hvorfor et enten-eller. På en måte er det menneskeverk. Det er materiale der som er samlet fra mange forskjellige kilder, og noe av vår oppgave er jo å finne ut av disse kildene. Det

er ikke diktert ned av Gud. Men det betyr jo ikke at Gud derfor er sjaltet ut. Å finne balansen der er vanskelig. Jeg for min del vil heller forskyve noe av tyngdepunktet fra Bibelen til kirken, til trosbekjennelsen, til menighetens liv. Der lever jo også Guds ord, og de inspirerer mennesker, og stadig nye mennesker.

— Men er det sant alt som står i Bibelen?

— Hvis det betyr om alt har skjedd slik det står der, så reiser det seg mange spørsmålsteget for en forsker. Meget kan vi ikke si noe sikkert om, om visse andre ting kan vi kanskje finne forklaringer. Det vi vet er imidlertid at selve kjernen, budskapet om Kristus som døde og oppsto for vår skyld, det ble oppfattet og trodd den gangen og siden. Selv med all min forskning i kilder og skrifter, og jeg prøver å gjøre det med åpent sinn, har jeg ikke funnet noe som kan frata meg denne troen.»

Dahl understreker det tidsbestemte ved den teologiske bearbeidelse av Skriften — også når det gjelder Luther — og mer enn antyder at Luthers nådelære «ikke er helt dekkende for det som f. eks. Paulus hevder». Om statskirkeordningen bruker han et pussig bilde:

«Vi har hatt kristendommen i vårt land og i Europa i mer enn tusen år. Hele vårt samfunn er gjennomsyret av kristne tanker. Da kan vi ikke reproducere det ny-testamentlige menighetsmønster. Når enkelte frikirker tror de kan gjøre det ved å forbeholde menigheten for de såkalte personlig kristne er det en illusjon.

En annen sak er at hele statskirkeordningen tilhører en forgangen tid, preget av enevoldstiden. Vi har den hos oss som en slags kulturell utpost, som et minne om noe som engang var alminnelig. Det er omtrent som badstuen i Finland, som også en gang var alminnelig over hele Europa. Det kan ha sin verdi å bevare slike kulturelle utposter, men vi må ikke late som om dette er den eneste sanne kirkeform. Vi må nok etter hvert også myke den opp og innstille oss på at vi lever i et plurealistisk samfunn. Hyrdebrevlinjen, hvor man til stadighet pukker på paragraf 2 i Grunnloven og vil preservere en slags kristen stat, er en umulig linje å opprettholde.»

Om forholdet til andre kirkesamfunn sier lutheraneren N. A. Dahl noen åpne og uanstrengte ord:

«Alle forskere er jo influert av sitt miljø, sin livsholdning, det er uvidenskapelig å nekte det. Når det gjelder teologien, må jeg forøvrig bekjenne at jeg føler meg nærmere flere av de progressive katolske teologer i dag enn mange protestantiske fagfeller. Det kommer kanskje delvis av at katolikkene er noe mer beskjedne. De skal ikke, slik som visse protestanter, reformere sin kirke så snart de mener å ha oppdaget noe. Ellers er det jo både forjettende og foruroligende at mens fagteologene når en forbausende grad av enighet i sitt arbeide, synes det ikke å påvirke kirkenes egen holdning til hverandre. Nå ja, der har jo skjedd en del, men vel ikke nok.»

Om sin egen konfesjon sier professor Dahl:

«Når det gjelder vår egen kirke har den sin styrke i den sterke understreking av det som er kjernen i Bibelen, Guds tilbud om frelse og tilgivelse. Men dette burde kanskje mer være som et startpunkt for en forkynnelse om livet. Og da ikke et liv som et borgerlig dydsmønster, men et liv i tilgivelsen, hvor vi får vår styrke i det Han har gjort. Da ble det kanskje ikke en dydsmønster-tilværelse, men det ble et spennende liv. Og så kanskje burde vi ikke så ensidig ofte henvise til denne Bibelen, men istedet leve i menigheten, med dens nådemidler, dens forkynnelse og alle dens skavanker. Der finner jeg meg mer og mer til rette.

— Etter all Deres forskning, tror De altså fremdeles at kristendommen, selv under de forandrede forutsetninger, har et budskap til menneskene i dag?

Den elskverdige professor Dahl stopper opp et øyeblikk. Smilet som hele tiden har lekt om munnvikene blir borte. Han ser på oss og svarer bare et enkelt — Ja!»

Frater Candidus.

#### BØNNENS SLUSER

«Når underbevisstheten strømmer forviller seg i sugende hvirvler, kan vannmassene igjen samles til én strøm, om bare porten åpnes til bønnens sluse — og slusen er gravet dypt nok.»

(Dag Hammarskjöld: «Veimerker».)

# KATOLSK FORUM

Neuberggaten 15, Oslo.

## FOREDRAGSAFTENER 2. SEMESTER 1965.

KATOLSK FORUM (Dominikanernes foredragsaftener) er et møtested for mennesker som ønsker forståelse av åndsstrømningene i tiden, i konfrontasjon med katolsk tro, kultur og tenkning. Det er fri adgang til alle KF's aftener for alle interesserte. Med dette program går KF inn i sin 24. sesong.

Tirsdag 28. september kl. 20:

FRANZ KAFKA OG MENNESKETS ENSOMHET  
ved pater *Hallvard Rieber-Mohn*.

*Få diktere har foregrepet og skildret det moderne menneskes ensomme og rotløse livsfølelse som den tsjekkosllovakiske jøde Franz Kafka (1883—1924). I hans selvlysende diktning inntar romanen «Prossessen» en særstilling. Verket er dramatisert av André Gide og Jean-Louis Barrault. I høst settes det i Halldis Moren Vesaas' nynorske oversettelse opp på Det Norske Teatret.*

Tirsdag 5. oktober kl. 20:

LUTHER OG THERESE AV LISIEUX ved pater *Finn Thorn*.

*Mellom den tyske reformator Martin Luther og den franske karmelitternonnen Therese av Lisieux synes det ikke å være mange berøringspunkter. En nærmere analyse av deres verker viser ikke desto mindre en forbausende likhet i forståelsen av sentrale ledd i den kristne tro, ikke minst i erkjennelsen av at «alt er nåde».*

Tirsdag 12. oktober kl. 20:

KATOLISISMEN OG RELIGIONSFRIHETEN ved  
pater *Hallvard Rieber-Mohn*.

*Den første merkesak som i høst kommer opp til debatt på Vatikanconsilets 4. og siste sesjon er religionsfriheten. Debatten vil bli fulgt med den største oppmerksomhet verden over, ikke minst blant ikke-katolske kristne, som lenge syntes de hadde adskillig å bebreide den katolske kirke på dette område. Aftenen er viet en analyse av de meninger som konsildebatten frembringer.*

Tirsdag 19. oktober kl. 20:

OM Å SE PÅ IKONER ved pater *Ellert Dahl*.

*I de siste årene har interessen for ikon-kunsten øket sterkt. Men forstår vi ikon-kunsten rett? Har vi lov til å behandle et ikon — selv i reproduksjon — som et hvilket som helst annet smaks-objekt, til opphengning på stueveggen? Ikon-kunsten er av religiøs opprinnelse — verket vil levendegjøre det religiøse mysterium. I bildet har hvert enkelt trekk sin bestemte teologiske funksjon.*

*Foredraget som ledsages av lysbilder, vil gi en kortfattet innføring i denne kunstens forutsetninger og uttrykksformer.*

Tirsdag 26. oktober kl. 20:

EUROPA SETT FRA AFRIKA ved magister *Carl Fredrik Engelstad*.

*Den rivende utvikling i menneskelighet og livsformer på verdensplanet tvinger oss europeere til en stadig mer våken og nærgående selvransakelse. Magister Engelstad retter — etter årelangt opphold i Afrika — blikket mot vår egen verdensdel og det den står for, med den særlige mulighet for forståelse og revisjon det gir, å ha betraktet den langt borte fra.*

Tirsdag 2. november kl. 20:

DANTE — VISJON OG DIKTNING ved professor  
*Sigmund Skard*.

*Vi minnes i år 700-års-dagen for den store florentinske dikteren Dante Alighieris fødsel. Han som fremfor noen er blitt kalt «poeta christianus» — den kristne dikter — ble hos oss feiret med en ypperlig nynorsk oversettelse av hovedverket «Den Guddommelige Komædie» ved professor Sigmund Skard. Foredraget er en litteraturforskners kyndige vurdering av mannen og verket.*

Tirsdag 9. november kl. 20:

KIRKEKONSERT

*under medvirkning av den unge organisten Bjørn Boysen. (De øvrige medvirkende og programmet vil bli kunngjort senere.)*

Tirsdag 16. november kl. 20:

«MANNEN FRA NAZARET» OG KIRKEN ved pater *Finn Thorn*.

*Senhøstes i år utgir «Dagbladet»s litteraturkritiker, dr. philos. Philip Houm boken «Mannen fra Nazaret og den norske kirke.» Den er en kritisk stillingtagen til det syn på Det Nye Testamente som finner uttrykk i Den norske kirkes forkynnelse, lære og pedagogikk. Pater Thorn gir her en katolsk teologs randbemerkninger til dr. Houms bok og anliggende.*

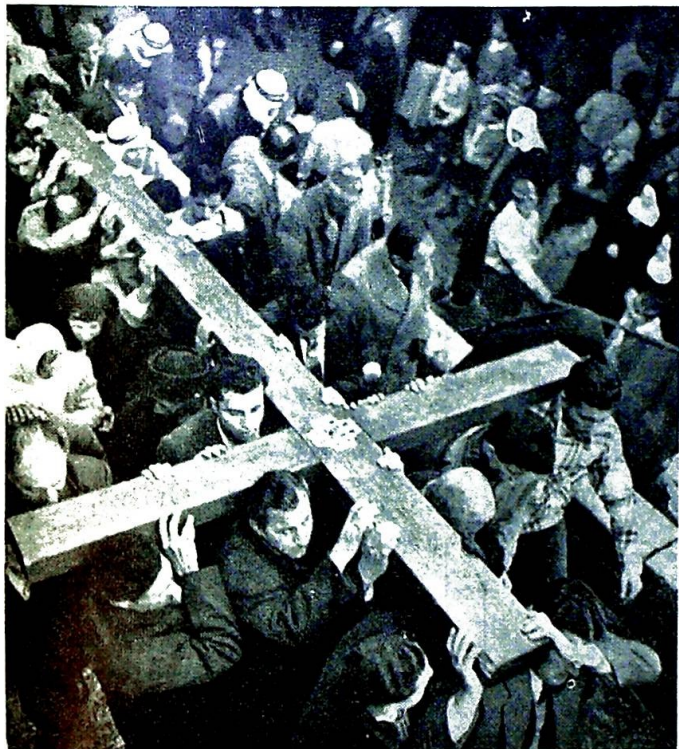
# KORS OG FRIHET

I uken som kommer (14. sept.) møter liturgien oss med en fest som bærer særlig preg av glede — Korsets opphøyelse. Festen har en historisk bakgrunn, blant annet den kjente begivenhet hvor Kristi kors ble gjenfunnet og ført til Jerusalem av Konstantins mor, den hellige Helena.

Samme dag begynner de store religiøse ordener sin fasteperiode som varer helt til påske.

For mange virker det nokså fjernt, ja likefrem avlegs å snakke om kors. Og især om kors, fornektelse og glede i samme åndedrag. Ikke minst fordi Kirken i dag prøver å føre dialog med verden som omgir den. Og *det* er jo en verden som går inn for å kamuflere korset så godt det lar seg gjøre, og som øyensynlig håper den kan skjære det ned med trygder og tekniske vidundere.

Selv overbeviste kristne kan ha vanskelig for å tro at korset engasjerer dem helt personlig. At Kristus faktisk mente hva Han sa da Han ba oss ta vårt kors opp, fornekte oss selv og følge Ham. Det stemmer likesom så lite med frihet, livsutfoldelse og menneskeverd, med de verdier i tiden som nettopp kristendommen har gitt impulser til. Og psykologisk sett — er det ikke gjerne slik at vi skjuler vårt manglende livsmot i skyggen av korset? Og finner vi ikke en utløsning for selvmedlidenheten i denne stadige betraktningen av Kristi lidelse?



Reis til

**Tuddal**

Høyfjellshotell



Hytter hvor man kan stelle seg selv leies også ut.

Det kan ikke nektes at historien avspeiler mange underlige skjevheter i de kristnes andakt til Kristi kors. Men de oppstår bare når vi ser på korset med våre egne øyne og ikke Guds.

Kristus elsket ikke korset for dets egen skyld. Han ble fristet til å flykte fra det. Men Han elsket livet, livet slik Gud i sin kjærlighet hadde tiltenkt oss det. Han fjernet ikke lidelsen fra det, den har vi jo selv bragt inn i tilværelsen. Hva Han gjorde da Han tok på seg all verdens lidelse, da Han fullførte sitt evige offer på korset, det var å legge en livsspire, en oppbyggende kraft, en oppgave i hver menneskelig lidelse. For «vi skal ikke forsvinne i korsets mørke, men stige opp i dets lys», som Teilhard de Chardin sier.

Kristi kors sto på en høyde. Det er symbolsk. Å bære sitt kors betyr en aktivitet, et verk som skal reises.

For Kristus satte ikke en sluttstrek ved korset på Golgata. Så det ikke skulle stille noe krav til oss. Slik er ikke Guds måte å gripe inn i tilværelsen på.

Vi ser det i skapelsen like så vel som i gjenskapelsen. Det er Gud som av kjærlighet har skapt alt som har liv, og det er Han alene og ikke noe menneske som er opphavet til de krefter som gjør at menneskelivet fortsetter på jorden. Allikevel er det en kjærlighetsakt fra menneskets side som ned gjennom tidene utløser de skapende krefter, som frigjør det under som skjer når et barn kommer til verden.

På lignende måte kan vi si det forholder seg med det liv som Kristus gjenskapte ved sitt ene, fullkomne offer. Ingen annen enn Gud kunne gjøre dette offer fruktbart, og intet menneske har noe nytt å føye til. Og allikevel — i hvert kors som møter oss ligger det en uforløst kraft, en livgivende mulighet som venter på vår kjærlighet, på vårt «ja» for å folde seg ut.

Det var vel slik Paulus også forsto det. «Jeg gleder meg over mine lidelser for dere, og utfyller i mitt kjød det som ennå mangler i Kristi lidelser, for hans legeme som er kirken.» Her er verket vi skal reise, livet som skal folde seg ut gjennom møtet mellom korset og vår kjærlighet.

Kjærligheten kan opptre i så mange avarter. På alle områder. Vi kan bære korset på så mange måter. Men i seg selv er korset ikke svakhetens og fornedrelsens, men styrkens og livets symbol.

Det oppfordrer oss ikke til å gå baklengs gjennom livet og stirre på de prøvelser vi møysommelig sleper etter oss. Det appellerer til vår frihet, vårt menneskeverd, vår personlighet, vårt engasjement. Til alle de verdier som, rett forstått, er de edleste og fineste i hver tidsalder.

Søster Marie Louise, O. P.

## En ny grammofonplate til høstkveldene?

Vi kan tilby:

**RUSSISK KLOSTER-VESPER**, sunget av benediktinermunker i det orientalske klosteret Chevetogne, Belgia. 30 cm. stereo kr. 36.50.

**DIE HEILIGE LITURGIE DER OSTKIRCHE**, byzantinsk-ukrainsk ritus. Koret i Spiritaner Knechtsteden ved Köln. 30 cm. mono kr. 41.—.

**MONTERRAT-KLOSTERET**, Spania, gutte- og munkekoret synger skønne kirkemusikkverk av Cererols, Marti, Casanova. 30 cm. stereo kr. 36.50.

Forøvrig har vi fremragende innspillinger av for eks. orgelmusikk, av Bach's kantater, fløyte—obo—cembaloverker, og vi har landets eneste betydelige samling av autentisk folkemusikk og ritualmusikk fra hele verden!

Avlegg et besøk eller skriv til

ST. OLAV BOKHANDEL, Akersv. 5, Oslo 1. Tlf. 42 31 70  
Åpent kl. 9—16, lørdager 9—14

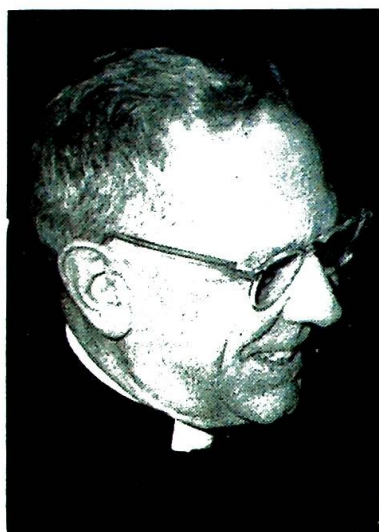
# NYHETER FRA VATIKANET OG VERDEN

\* «Maria Dabrowska, den store polske forfatterinnen», skriver det franske tidsskriftet «Preuves», «var hele sitt liv engasjert i den polske radikalisme — agnostiker og kirkefiendtlig. Ikke desto mindre bad hun på sitt dødsleie om å bli begravet etter den katolske kirkes riter. I en stor requiem-messe i Warszawa-katedralen så en hennes bære omgitt av forfattere som Adam Wazyk, Jan Kott, Pawel Hertz, Juliusz Zulawski — alle innbitte fiender av den polske katolisisme. Den katolske ukeavisen i Krakow, Tygodnik Powszechny, bringer et utdrag av Maria Dabrowskas testamente: «Jeg ber om å bli begravet ifølge den katolske kirkes ritus. Den religiøse begravelse er fra min side en hyldest til skjønnheten i den katolske liturgi, som jeg ble oppdratt i fra barndommen, og til mitt folks tusenårige kristne tradisjon. Den er også en hyldest til minnet om pave Johannes XXIII, det største menneske i vår tid, som maktet hva vi trodde umulig: Å mobilisere menneskenes godhet...»

«Det mest slående resultat på det kulturelle plan, av fem og tyve års kommunistisk styre i Polen», kommenterer «Preuves», «synes paradoksalt nok å være dette: Å ha avbeinet den gamle polske venstre-radikalismens århundre-lange fiendskap overfor Kirken.»

\* I USA går der en bølge av forferdet selvransakelse over de borgerkrig-lignende tilstander som i over en

uke gjorde storbyen Los Angeles til et sentrum for rasekamp, kriminalitet, brannstiftelse og plyndring. På katolsk hold må en ta opp til kritisk overveieelse den holdning som den katolske kirkes ledelse hittil har inntatt. Mens de katolske biskoper ellers i USA har tatt mer eller mindre markert standpunkt for regjeringens integrasjonspolitik og i vid utstrekning omsatt den i praksis, blant annet i det omfattende katolske skoleverket og i menighets-



livet, har erkebispedømmet Los Angeles, som ledes av den sterkt konservative og autoritære kardinal **Francis McIntyre**, ligget kraftig etter. Det er ikke lenge siden kardinalen vakte pinlig oppsikt ved å erklære at rasemot-

setningene «ikke er noe problem» i hans bispedømme, og ved å legge disiplinærstraffer og munnkurv på de ikke få av hans prester som har engasjert seg for negrenes frigjørelse, til dels med åpen kritikk av sin overhyrde.

Opptøyene i bydelen Watts hadde ikke bare sin forklaring i negrenes status som rase, men i den opprørende og håpløse fattigdom og slum-tilværelse de var henvist til, i en by og et strøk av USA der overflod og luksus ofte tar anmassende former. Amerikanske katolikker venter og krever, fra kirkens ledere, en ganske annen sans for ansvaret overfor de fattige og deres kår — uansett trosbekjennelse — enn den som her har foreligget.



## FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke		
Lunden Kloster	}	Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet	}	Bergen
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Hammerfest
Vår Frue Kirke		
Marias Minde	}	Hønefoss
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken	}	Lillestrøm
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar	}	Tromsø
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikael's Kirke	}	Trondheim
St. Mikael's Prestegård		
St. Theresia Hosp.	}	Tønsberg
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke	}	
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeth Hosp.	}	
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	
St. Olavs Kirke,		
Bispegården	}	
St. Olavs kirke		
St. Olavs Prestegård	}	
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:  
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

R. I. P.

Min elskede mann, vår kjære far, svigerfar og snille granpa

JOHANNES B. LORENTZEN

døde plutselig  
i Oslo den 29. aug. 1965.

Veronica Lorentzen  
Peggy og Johannes Bruce  
Elisabeth, Bente Veronica,  
Erik Johannes og Petter.  
Requiemmesse og begravelse  
fant sted fra St. Olav kirke  
fredag 3. september.

### Står De på svartelisten?

Vi må nå snart gå igjennom kartoteket for å finne de abonnenter som fremdeles skylder kontingent for 1965.

Bladet blir spart for betydelige utgifter hvis De betaler Deres abonnemennet NÅ, slik at ekstra innbetalingskort ikke må tilsendes.

Innl. kr. 20.—, utl. kr. 24.— pr. år.  
Postgiro 153 21 - bankgiro 3965/13.

ST. OLAV's eksp., Akersv. 5, Oslo 1  
Tlf. 42 31 70

### FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68

Kontortid 12—13  
mand., onsd., fred.

### LEGMANNSRÅDET

#### OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i  
Akersv. 5, 1. etg. Tlf. 41 04 41.



### KATOLSK INFORMASJON

#### Studiebrev.

Skriv etter prospekt.  
P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

### OSLO KATOLSKE MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.  
Akersv. 5, Oslo.



# ERKEBISPEN I SKUDDLINJEN

PAVENS MANN I SAN DOMINGO

Allerede i pave Paul VI.s første rundskrivelse, *Ecclesiam Suam* sto det noen ord som viste at han på ingen måte akttet å holde seg passiv i den truende internasjonale situasjon. Sommeren 1965, ett år efter at rundskrivelsen ble sendt ut er to andre ting tydelig: situasjonen er ytterligere tilspisset — og paven har holdt ord. Typisk nok fortalte utenlandsk presse nylig at han hardt trengte hvile i Castel Gandolfo, borte fra Roms trykkende julihete. I ukevis hadde han arbeidet 18, av og til 20 timer i døgnet. Og en god del av arbeidstiden har visst gått med til problemet krig—fred, åpent eller i det stille har han gang på gang forsøkt å tale fornuftens sprog og skape muligheter for løsninger. På hans ord engasjerer Kirkens diplomater i Vatikanets utenriksstjeneste og på poster verden over seg i det samme arbeide- for å holde forbindelsene åpne for samtale. Et godt eksempel er historien om erkebiskopen i Domingorepublikken, han som kalles «den hvite engel» der han jerdens uredd mellom partene.

Men først: vi vet at det en stund har gått forlydender om at paven vil reise til FN i høst for på verdensorganisasjonens 20. generalforsamling å rette en ny appell til nasjonene om nedrustning og overføring av militærutgifter til et internasjonalt fond for utviklingslandene. Vi aner ikke om det blir noe av en slik reise, men verden kjenner allerede noe til pavens tanker om disse ting.

I Bombay, under sin India-reise, sa han omtrent dette: Stopp rustningskapløpet. Hjelp i steden u-landene.

## HØNEFOSS

Mineralvann og øl  
A/S HØNEFOSS BRYGGERI

Agenter for

Nora Fabrikker A/S  
Farris A/S  
Frydenlunds Bryggeri  
A/S Ringnes Bryggeri  
A/S Schous Bryggeri

ALF HELGESEN

Elektrisk forretning

Tlf. 185 — 430

RADIOsport's

INGA FALCK A/S

Manufaktur - Utstyrsvarer

Damekonfeksjon

## DRAMMEN

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikkfabrikk

Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

HØNEFOSS RØRLEGGEBEDRIFT

Autorisert rørlegger

## DRAMMEN



TYRILYS

A/S TYRI  
FABRIKKER

Drammen

Har også landets eneste bivokspresseri

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

Han ba alle regjeringer i verden opprette et fond hvis midler skulle komme direkte fra landenes rustningsbudsjetter.

Senere har vi fått rundskrivelsen Mense Maio, våren 65. Igjen er pавens tanker fyllt av krigsfaren. Forholdene er mer usikre enn noensinde, nye farer truer freden, sier han. «Man kunne fristes til å si at den tragiske opplevelse av to verdenskriger i dette århundre ikke har lært menneskene noe som helst. Vi er vidne til en forferdelig skjerpelse av motsetningene mellom folkene i visse deler av verden. Vi ser hvorledes man på nytt griper til våpenmakt og ikke til forhandlinger for å løse stridighetene. På denne måten utsettes hele befolkninger for usigelig lidelse i kjølvannet av opprør, geriljakrig og militæraksjoner. Disse vokser i omfang og voldsomhet og er i stand til hvert øyeblikk å kunne frembringe gnisten som vil tenne en ny eksplosjon.»

«Stilt overfor disse farer, henstiller vi på det alvorligste til alle som bærer ansvar for det offentlige liv om ikke å være døve for menneskenes krav om fred. De bør fortsette bestrebelsene på å føre samtaler og forhandlinger på alle trinn og til alle tidspunkter.»

Slike tanker er det som også settes ut i praktisk arbeide av Kirkens diplomater, ofte bak kulissene som andre diplomater, av og til som altså i Domingo-republikken: synlig ute i ingenmannsland.

gamle prelat står i en enestående stilling. Han har vunnet fortrolighet og tillit i alle leire på grunn av sitt utrettelige arbeide for å gjenopprette freden i det herjede landet. «Det viktigste man har å gjøre er å snakke så meget som mulig med så mange som mulig», sier han. Han sitter selv bak rattet i sin bil når han drar rundt for «å snakke», han vil ikke bruke sjåfør på grunn av risikoen.

I hovedstaden San Domingos gater er erkebiskopen kjent som «den hvite engel» på grunn av den hvite prestekjolen han alltid bærer. (Se bildet.) Selv når det har gått hårdest til har ikke mgr. Clarizio øyensynlig tapt besinnselien. Han har hver dag besøkt «krigsfangene» på begge sider for å vite om de var i sikkerhet. Hver dag nesten hadde han en runde i byen, først besøkte han amerikanerne, derefter lederne for hver av de stridende parter, til slutt stoppet han i nærmeste bevertning for å få seg en sandwich og et glass melk.

Da revolusjonen startet 24. april i år, var erkebiskopen i Puerto Rico. Han fløy omgående tilbake til San Domingo og rettet over radioen en fredsappell til hele folket. Han spilte også en avgjørende rolle i arbeidet med å få i stand en våpenstillstand, skaffet hjelp til de syke, arbeidet for å få de sårede evakuert osv. Stadig hadde han kontakt med fangene. Da han etter å ha sørget for at opprørslederens bror var løslatt av motparten, ble spurt om hvordan han

#### FORTROLIGHET OG TILLIT

Under de blodige begivenheter i den lille republikken, var det bl. a. en skikkelse som trådte tydelig frem i det katolske bildet de første ukene, erkebiskop Emmanuel Clarizio, den pavelige ambassadør eller nuntius. Den 54 år



 <p>Konditori og Kafé</p>	<p><b>AGDER MEIERI</b> Kristiansand S.</p>	<p><b>AGDER SAMSLAKTERI</b> Tlf. 21 300 - 22 033 Kristiansand S.</p>
<p><b>KRISTIAN FRIVOLD</b> Kjøtt &amp; Pølsevarer Tlf. 22 175 — Kristiansand S.</p>	<p><i>Christiansands Glasmagasin Brot-Grønningstøt</i></p>	
<p><i>Reinhartsen &amp; Co.</i> FISKEFORRETNING Tlf. 25 884 - 22 932</p>	<p>Telefon 22 281 <b>EMIL SYVERTSEN</b> Skotøyforretning Eldste forretning i bransjen. Etubl. 1870</p>	<p>Skippergtl. 41 Kristiansand S.</p>
 <p><b>BOKHANDELEN</b> i Sparebankbygningen Kristiansand S.</p>	<p><b>A. KRUSE SMITH</b> Entreprenørforretning KRISTIANSAND S</p>	
<p><b>C. P. WINTERSBORG</b> Spesialforretning i AMATØRFOTO og FILM Sparebankgården — Tlf. 22 016</p>	 <p>Bygningsartikler — Jern &amp; Stål m. m. Tlf. 24 452</p>	

hadde klart det, svarte han: jeg overbeviste dem om at han var en bra kar som hadde forsøkt å få stoppet kampene.


### KONTAKT MED ROM

Den italiensk-fødte erkebiskop og diplomat var i sin tid sekretær for kardinal Montini, den nåværende pave Paul VI. Biskopen har gjort tjeneste i det pavelige statssekretariat fra 1939 til 1947 og har vært Vatikanets representant i Washington, New Zealand, Pakistan og Paris. Under krisen i Domingo-republikken var han i stadig kontakt med Rom.

Det har vært delte meninger i den katolske verden om nytten og verdien av Roms utenrikstjeneste og diplomati i våre dager. Begivenhetene i San Domingo må unektelig ha vært et brukbart argument for å beholde dette diplomati.

og miste vår tro. Faren er virkelig til stede. Derfor må vi også være grunnfestet i den katolske lære, for vi har fått nåden til å være medlem av Kristi Kirke og denne nåden forplikter. Vi må vite så meget som mulig om vår tro og leve denne tro helt ut. Til å føre en virkelig dialog trenges stort sett en fagutlært teolog. Men i det alminnelige liv kommer vi likevel opp i situasjoner som gjør en diskusjon om trosspørsmål uunn-gåelig. Hev da samtalen opp på et rolig, sindig, objektivt nivå. La dere ikke merke med det om den annen part skulle bli aggressiv eller insinuere noe dere vet ikke stemmer. Vær økumeniske, påpek de divergerende punkter i en rolig og vennlig tone. Du kan aldri vite om ikke Vår Herre er ved å bruke en av dere til beste for den annen.

2000 katolske biskoper verden over har ikke manglet lesestoff i sommer: ialt har de fått tilsendt 11 skjemaer eller utkast som skulle studeres og vurderes før de reiste til Rom igjen for å delta i Konsilets fjerde samling. Bare den siste sendingen inneholdt dokumenter på tilsammen ikke mindre enn 356 sider. Det var: Kirkens forhold til den moderne verden, det såkalte «Skjema 13» 126 sider, Legmannsapostolatet 72 sider, Prestene 64 sider, Religionsfrihet 54 sider, Misjonene 40 sider.

ARENDALE		
<b>AAGE BREKKE</b> Arendal Ur og optikk Telefon 22 595		<b>BYGGMESTER HANS NILSEN</b> Nesset 362 Arendal Tlf. 22 647
<b>JOACHIM LARSEN</b> Spesialforretning i utstyrsvarer Tlf. 21 081 - Etablert 1872	<b>Malermester K. LØNNHAUG</b> Kolbjørnsvik Tlf. 21 333	<b>KARL HOLM</b> Slakter og pøsemakerforretning Tlf. 21 134
<b>SHELL — ARENDAL</b> Tlf. 22 360	<b>PEDERSEN &amp; CO.</b> Fiskebryggen Arendal	<b>S. T. PEDERSEN &amp; SØNNER A/S</b> Bakeri og Konditori
<b>EINAR JOHNSEN</b> CENTRUMGÅRDEN Telefoner 22 759 - 21 014 - 21 110 Jernvarer - Kjøkkenutstyr	<b>GARTNERHALLEN</b> Frukt og Grønsaker En gros Tlf. 24 114	<b>PRESNO</b> Kjøkkenutstyr - Elektriske apparater Verktøy - Oppvaskmaskiner Telefon 23 259
<b>J. E. PEDERSEN &amp; CO. A/S</b> Arendal Kjøttforretning Tlf. 2360	<b>ARENDALE FARGEHANDEL</b> Tlf. 2050 Engros - En detalj	<b>ADEL ELLEFSEN</b> Aut. Installasjonsforretning Tlf. 21 756 - Arendal - Tlf. 22 460
<b>OLAV BEISLAND</b> (Ingv. Jenssens Eff.) Kirkegaten Kolonialforretning Telefon 1280 - 2831 - 2713	<b>RASMUS TALLAKSEN A/S</b> Konfeksjon - Manufaktur Telefon 21 068	<b>M. A. STIANSEN</b> Herreekvipering - Guttekonfeksjon Tlf. 1018

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedr. adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70.

OSLO

## C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

## E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

Varme- og sanitæranlegg

*Våre annonsører  
er gode firmaer!*

**SØREN HANSSEN**  
Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo  
Telefon 20 37 24

OSLO

## T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 43 22 36

Privat 55 77 87 - 69 43 72

THRONSEN & CO.  
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3b, Oslo

Telefon 33 18 34 - 33 32 37

**Til daglig  
nytte  
og glede**



Omslag til  
TELEFONKATALOGEN

i florentinsk  
lærplastikk med  
dekorative preg.

Ensfarget kr. 15,—

Flerfarget kr. 18,—

Vi sender også pr.  
postoppkrav.

**Galligani**

STORTINGSGT. 22  
NEDRE SLOTTSGT. 25  
OSLO

Byggevarer - Beslag - Ovner  
Verktøy - Fliser - Linoleum  
Tapeter - Fargehandlvarer  
Kjøkkenutstyr

**THIIS & CO. A S**

Haakon VII's gt. 1, Oslo

Sentralbord 41 77 30

**WISBECH**  
ARTISLER  
MAJORSTUA - OSLO  
MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE  
FABRIKKER



HØYESTERETTSADVOKAT

**GEORG LOUS**

DRAMMENSVERN. 4 - OSLO

## NOENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente  
«NOCO» margarin